

СЕКЦІЯ 10.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА

*Асатрян Крістіна Суренівна,
Приходько Юлія Едуардівна*

студентки 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ СПАДКУВАННЯ ПРАВА НА ЗНАК ДЛЯ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ, ЯК ОКРЕМОГО ОБ'ЄКТУ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

У зв'язку зі стрімким розвитком суспільства та науково-технічним прогресом надзвичайно швидко відбувається розширення такого поняття, як інститут приватної власності. Це зумовлено тим, що значно розширилось коло об'єктів, які можуть належати фізичним та юридичним особам на праві приватної власності, а саме: права інтелектуальної власності, банківські вклади, цінні папери та ін. Враховуючи такі зміни, актуальними постають питання щодо порядку спадкування зазначених об'єктів приватної власності.

На сьогоднішній день, в чинному законодавстві України недостатня кількість норм, що регулюють порядок спадкування окремих видів об'єктів спадщини, в тому числі і об'єктів права інтелектуальної власності, що створює прогалини в законодавстві та унеможливорює забезпечення ефективного механізму спадкування даних об'єктів та захистити права й законні інтереси суб'єктів спадкування.

Відповідно до положень ст. 1216 Цивільного кодексу України, спадкуванням є перехід прав та обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця), до інших осіб (спадкоємців). Таким чином, права на знак для товарів та послуг, які належали спадкодавцю, входять до складу його спадщини та відповідно є об'єктом спадкування.

У разі смерті власника свідоцтва на знак, спадкоємці, в порядку спадкового правонаступництва стають новими власниками свідоцтва та їм належать усі права інтелектуальної власності, що з нього випливають. Слід зазначити, що згідно з ч. 1 ст. 495 ЦК України до таких прав

відносяться: право на використання знаку для товарів та послуг; виключне право дозволяти використання такого знаку; виключне право перешкоджати неправомірному його використанню в тому числі забороняти таке використання; інші майнові права, встановлені законом [1].

Спадкування прав на знак для товарів та послуг включає в себе декілька етапів. По-перше, протягом шести місяців з моменту відкриття спадщини, спадкоємець повинен подати до нотаріальної контори заяву про прийняття спадщини. Відповідно до ч. 3 ст. 1268 ЦК України, спадкоємець вважається таким, що прийняв спадщину у разі, якщо він на час її відкриття постійно проживав разом із спадкодавцем, за винятком, якщо протягом встановленого строку такий спадкоємець заявив відмову від спадщини.

Наступним кроком спадкування прав інтелектуальної власності на знак є те, що спадкоємець має обов'язково належним чином оформити право на спадщину, оскільки необхідна державна реєстрація передання прав інтелектуальної власності на знак. Однак, цій дії передуює видача нотаріусом свідоцтва про право на спадщину, яке видається на підставі свідоцтва спадкодавця про право на знак та виписки з відповідного державного реєстру, яка підтверджує чинність такого свідоцтва. Крім цього, одночасно спадкоємцю необхідно надати нотаріусу майнову оцінку прав інтелектуальної власності на знак, яка безпосередньо враховується при визначенні суми податку з доходів фізичних осіб при отриманні спадщини спадкоємцем, який не є членом сім'ї першого ступеня споріднення та у разі, якщо спадщина переходить від спадкодавця-нерезидента.

Гостро постає питання як діяти у разі, якщо спадкодавець подав заявку на видачу свідоцтва на знак для товарів та послуг, однак не встиг його отримати. З цього приводу, Чурпіта Г.В. дійшла висновку про те, що в порядку спадкового правонаступництва можуть переходити не лише права інтелектуальної власності, що мають чітку законодавчу регламентацію, а й інші права, які впливають з них, зокрема право на одержання свідоцтва [2, с. 25]. Однак, в цьому випадку, теоретичну та практичну проблему становить заміна особи заявника на спадкоємця, у разі якщо спадкодавець подав заявку на отримання свідоцтва, але ще не одержав його.

Окремим проблемним питанням, що залишається неврегульованим на законодавчому рівні, є встановлення порядку переходу права на знак для товарів і послуг, за наявності свідоцтва на такий знак, у разі існування декількох спадкоємців.

Враховуючи положення ст. 1278 ЦК України, можна окреслити декілька можливих варіантів вирішення цього питання: а) шляхом передачі права власності на знак для товарів та послуг в спадок до того спадкоємця, який є фізичною особою-підприємцем (що наразі часто застосовується на практиці); б) у разі, якщо всі спадкоємці мають

статус ФОП і кожен з них бажає прийняти спадщину врегулювати спір в судовому порядку, при цьому суд має врахувати факти щодо зв'язку кожного з таких спадкоємців із бізнесом спадкодавця; в) у разі, якщо спадкоємців зі статусом ФОП не має, вирішити питання шляхом укладення між такими спадкоємцями договору щодо регулювання взаємовідносин з приводу порядку користування ними таким знаком; г) право власності залишити за одним із спадкоємців, однак визначити частку у доходах від використання ним такого знаку, що буде підлягати сплаті іншим спадкоємцям.

Враховуючи вищевикладене, вбачається необхідність врегулювати на законодавчому рівні порядок спадкування права на знаки для товарів та послуг шляхом доповнення Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг» відповідним розділом, а також деякі положення зазначеного Закону та правила складання і подання заявки на видачу свідоцтва на знак для товарів та послуг потребують внесення змін, в результаті чого можливим було б усунути прогалину в законодавстві та уникнути непорозумінь на практиці.

Список використаних джерел

1. Романюк О.І., Журба Т.О. Знаки для товарів та послуг як об'єкт інтелектуальної власності та спадкування прав на них [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.rusnauka.com/33_DWS_2010/Pravo/74706.doc.htm.
2. Чурпіта Г. В. Які права інтелектуальної власності переходять у спадщину? / Г. В. Чурпіта // Спадкування в Україні: Матеріали міжкафедрального круглого столу «Спадкування в Україні», 10 квітня 2014 р. [Текст]. — К.: Нац. акад. внутр. справ. — 2014. — 107 с.

Ключові слова: об'єкти права інтелектуальної власності, права на знаки для товарів та послуг, свідоцтво про право на знак, спадкування прав на знак.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Кирилюк А. В.